

Etikátlan(?)

A Széchenyi Ösztöndíj bevezetése igen fontos eseményt jelent a hazai felsőoktatásban és tudományos kutatásban. Azok, akik pályázattal elnyerték ezt az ösztöndíjat, 4 évre mentesülnek az anyagi gondoktól, hiszen a minimumbérnek a nyolcszorosát kapják erre az időre, *kiegészítésül* a normál fizetésükhöz. Ez nagyon ráfert az értelmiségnek erre a rétegére. (Természetesen ráférne valamennyi értelmiségi munkatársra és még sok mindenki másra Magyarországon.) Ha tudomásul vesszük, hogy a jövedelmi viszonyok átlaga igen alacsony hazánkban, de különösen az értelmiség és azon belül is a pedagógusok, egészségügyiek és kutatók körében, akkor csak örülni lehet annak, hogy, ha nem is sikerül egyetlen határozattal anyagilag valamennyi kutatót és oktatót anyagilag tehermentesíteni, a Széchenyi Ösztöndíj nagyságú összeg rendszeres megadásával legalább néhányat (tétélezzük fel, hogy a legjobbakat, legaktívabbakat, legkreatívabbakat) egyelőre — sajnálatos módon csak kivételként — ilyen módon helyzetbe tudjuk hozni.

Amiért tollat ragadtam, az nem csak az e fölötti örömöm kifejezése, hanem hosszas gondolkodás után úgy érzem, hogy talán érdemes megosztani kritikai véleményemet, — ami persze már régebben is megtörténhetett volna. Úgy vélem, hogy *akadémikusok számára Széchenyi Ösztöndíj megadása etikailag nem helyes*.

Ugyanis az akadémikusok szerencsére szintén kivételezett csoporthoz tartoznak, akik havonta jelentős összeget kapnak kiegészítésként a fizetésükhöz. Ez az összeg természetesen jóval kisebb, mint amit a szerencsésebb országokban egy (akadémikusság nélküli) jó kutató megkap, de mindenesetre hazai viszonylatban lényegesen kiemeli őket a rosszul fizetettek tengeréből. Ez természetesen felvet problémákat: sajnálatos módon nem tudjuk általában rendezni valamennyi jó és sikeres kutató helyzetét, csak kivételként tudunk egy szűkebb rétegnek, jelen esetben az akadémikusoknak némi kiegészítést adni, de azért mégis a többiekhez képest lényeges segítséget jelent. Valahogy nekem nem tűnik elfogadhatónak, hogy e mellett több akadémikusársam megpályázta és meg is kapta a Széchenyi Ösztöndíjat, amely most már lényegesen eltorzítja a jövedelmi viszonyokat azok javára, akik akadémikusok és Széchenyi Ösztöndíjasok is.

Tudva, hogy a jog nem tiltja, úgy érzem, hogy ez a dupla pénzügyi kiemelés sokunk lelkiismeretével nehezen összeférhető és etikátlan. Ezzel is lehet természetesen vitatkozni. Úgy tudom, a különböző akadémiai Osztályokban más-más álláspont született: a Fizikai Osztályon pl. felvetette ezt a kérdést az osztályelnök, de igazából megbeszélésére nem került sor, mert egyik tisztelt kollégám meglehetősen leintette (hadd tegyem hozzá, hogy nem a saját érdekében) az ezzel kapcsolatos kritikai megjegyzéseket. Mégis nem tenném lehetővé az akadémikusoknak, hogy az akadémikus pótlékot és a Széchenyi Ösztöndíjat is egyidejűleg megkapják. Szeretném azon kollégáim figyelmét felhívni, akik mind a két forrásból merítenek, hogy többen *sokkal nagyobb tisztelettel néznének rájuk*, ha tartózkodnának az akadémiai külön juttatás mellett még a Széchenyi Ösztöndíj felvételétől is. Ez szerintem sokkal *tisztább, tisztességesebb dolog volna*. Természetesen mindenki szeretné anyagi lehetőségeit növelni, és bár az akadémikusok jól, de nem a legjobban fizetettek közé tartoznak (össze sem lehet hasonlítani lehetőségeiket pl. a bankárok sokkal nagyobb jövedelmével), az értelmiség elitjéhez tartozó akadémikusok szigorúbb etikai normájához azonban, az én megítélésem szerint, ez *nem illik*.

Kiss Dezső